

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Факультет інноваційних технологій харчування,
ресторанно-готельного та туристичного бізнесу

**ІНТЕГРАЦІЙНІ ТА ІННОВАЦІЙНІ
НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ ІНДУСТРІЇ
ГОСТИННОСТІ**

ЗБІРНИК ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ
*III Всеукраїнської міжвузівської наукової конференції
студентів та аспірантів*

13-14 листопада 2013 р.

Одеса
Фенікс
2013

УДК 640.41:349.9: 316,4
ББК 65.432

Керівництво оргкомітету:

Голова:

Єгоров Б. В. — д. т. н., професор, ректор Одеської національної академії харчових технологій;

Заступник голови:

Капельяц Л. В. — д. т. н., професор, проректор з наукової роботи та міжнародних зв'язків;

Дідух Н. А. — д. т. н., професор, директор Навчально-наукового технологічного інституту харчової промисловості імені М. В. Ломоносова;

Дишкантюк О. В. — к. т. н., доцент, декан факультету інноваційних технологій харчування, ресторанно-готельного і туристичного бізнесу;

Тележенко Л. М. — д. т. н., професор, завідувач кафедри технології ресторанного та оздоровчого харчування;

Саркісян Г. О. — к. т. н., заступник декана факультету інноваційних технологій харчування, ресторанно-готельного і туристичного бізнесу.

Редакційна колегія:

Дишкантюк О. В. — к. т. н., доцент, декан факультету інноваційних технологій харчування, ресторанно-готельного і туристичного бізнесу (головний редактор);

Новічкова Т. П. — к. т. н., доцент кафедри ресторанно-готельної справи і туризму;

Федосова К. С. — к. т. н., доцент кафедри ресторанно-готельної справи і туризму;

Саламатіна С. Є. — к. т. н., доцент кафедри ресторанно-готельної справи і туризму;

Олійник В. Д. — к. геогр. н., доцент кафедри ресторанно-готельної справи і туризму;

Салавеліс А. Д. — к. т. н., доцент кафедри технології ресторанного та оздоровчого харчування;

Мутузова В. О. — інженер I категорії Науково-дослідного інституту Одеської національної академії харчових технологій.

За зміст наукових праць та достовірність наведених фактологічних і статистичних матеріалів відповідальність несуть автори.

ISBN 978-966-438-750-4

© Одеська національна академія харчових технологій, 2013
© Оформлення ПП «Фенікс», 2013

ГОТЕЛЬНА ТА РЕСТОРАННА ІНДУСТРІЯ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Оксана Рудик

*ОКР спеціаліст, спеціальність «Готельна і ресторанна справа»,
науковий керівник — канд. екон. наук, ст. викладач А. М. Іванов,
Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса*

ОСОБЛИВОСТІ ІННОВАЦІЙ В СФЕРІ ПОСЛУГ

В сучасних умовах економіка України зорієнтована на підвищення конкурентоспроможності. Надзвичайно важливого значення набуває активізація інноваційної діяльності, оскільки без цього неможливим є здійснення прогресивних структурних зрушень у країні, суттєве оновлення реального сектору й забезпечення сталого соціально-економічного розвитку держави. У наш час нововведення охоплюють усі сфери людської діяльності, радикально впливають на процеси господарювання, змінюють соціально-економічні відносини у суспільстві. Неперервні і постійні інновації стають необхідною та природною формою існування будь-якої фірми, забезпечують їй конкурентоспроможність і виживання на ринку.

Метою роботи є визначення особливостей інноваційної діяльності у сфері послуг та вибору першочергової інновації у сфері готельно-ресторанного господарства.

Однією із головних і позачергових інновацій, поряд із модернізацією підприємств, — слід вважати залучення на кожному етапі виробництва послуг у всіх структурах і підрозділах кваліфікованих, молодих перспективних управлінців (менеджерів), так як нове покоління менеджерів націлене на удосконалення та покращення особистого рівня знань та навиків. Здатність до швидкого засвоєння та переробки інформації, закордонний досвід роботи, численні тренінги, семінари практики роблять молодих спеціалістів більш обізнаними для роботи в сфері готельно-ресторанного господарства. Фахівці мають новий сучасний прогресивний погляд на проблеми та на шляхи їх вирішення. Нове покоління менеджерів вже не пам'ятає закони планової економіки і здатне використовувати і впроваджувати у виробництво послуг нові системи управління, а також

А. Владимірова, В. Михайлова
З курсу, напрям підготовки «Туризм»,
науковий керівник – канд. геогр. наук, доцент, В. Д. Олійник,
Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса

ЗНАЧЕННЯ ТУРИСТИЧНОЇ ІНДУСТРІЇ В ЕКОНОМІЧНОМУ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

У статті проаналізовано значення розвитку туристичної індустрії на економіку країни, при цьому визначено роль регіональних та місцевих органів влади, природно-рекреаційного потенціалу країни, принципів сталого розвитку туристичної індустрії. Проаналізовано дослідження конкурентоспроможності країни в сфері туризму і курортів.

Ключові слова: соціально-економічний розвиток регіонів, туристична індустрія, природно-рекреаційні фактори, туризм, готельна сфера.

Туризм по своїй природі тісно взаємопов'язаний з конкретними ресурсами, природно-географічним фактором, територіальними особливостями, тому визначення стратегії та механізму розвитку туристичного комплексу, потребує гнучкої регіональної політики, яка б враховувала специфіку кожного регіону. Розвиток інфраструктури туризму може стати фактором розвитку депресивних регіонів, малих і середніх провінційних міст [1].

Загальними принципами сталого розвитку туристичної індустрії є:

- стале використання ресурсів, використовуючи при цьому досягнення науково-технічного прогресу (ресурсозберігаючі технології, оновлення техніки);
- підтримка екосистем, яка передбачає розвиток туристичної діяльності, що забезпечують захист природної і культурної спадщини даної місцевості;
- залучення місцевого населення до організації туристичної діяльності, що сприяло б підвищенню життєвого рівня місцевого населення;
- зменшення негативного антропогенного тиску рекреаційно-туристичної діяльності на довкілля, рівномірний розподіл туристів у часі, просторі, раціональне використання ресурсного потенціалу;
- моніторинг туризму;

— навчання та професіоналізм організаторів туристичної діяльності та обслуговуючого персоналу;

— просвітська діяльність направлена на формування природоохоронного стереотипу поведінки під час відпочинку [2].

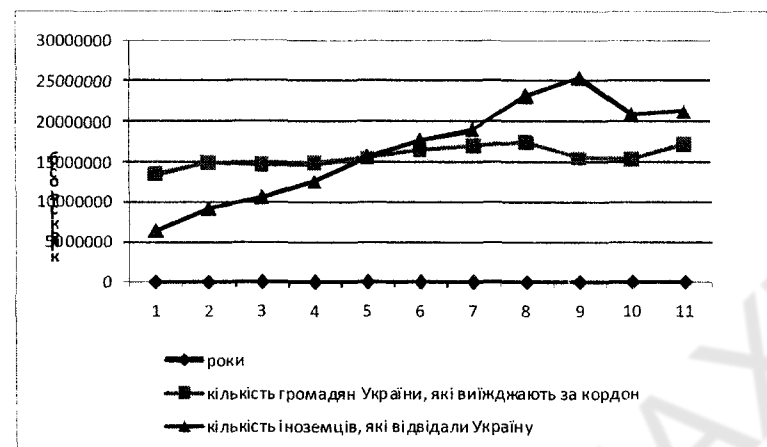

Рис. 1. Динаміка в'їзного та виїзного туризму в Україні, 2000-2010 рр.

Туризм, на думку багатьох учених, аналітиків в тому числі і аналітиків World Economic Forum є однією з найважливіших галузей світової економіки. В'їзний та виїзний туризм в країні має позитивний характер (рис.1). Лише протягом 2008-2009 р.р. зменшилась кількість іноземних громадян, які відвідали Україну приблизно на 5 млн. ос. В той же час 2007-2009 р.р. зменшилась і кількість громадян України, які виїжджали за кордон на 2 млн. ос. В подальшому динаміка туристичних потоків позитивна.

Для визначення загальної конкурентоспроможності країн в сфері туризму застосовується спеціальна система оцінки, де враховується більше 70 різних факторів, об'єднаних в 14 основних груп: державна політика і регулювання у сфері туризму; сталий природний розвиток; рівень безпеки; рівень охорони здоров'я та санітарії; пріоритетність туризму; інфраструктура авіатранспорту; інфраструктура наземного транспорту; туристична інфраструктура; інфраструктура телекомунікацій; цінова

конкурентоспроможність туріндустрії; людські ресурси; рівень гостинності; природні ресурси; культурні ресурси.

На думку експертів державна політика щодо регулювання у сфері туризму недосконала.

Дуже важлива група таких чинників як пріоритетність туризму. В країні вона на думку експертів на одному з останніх місць, не дивлячись на існування відповідного міністерства значні розміри бюджетної підтримки туризму. Цілком логічно виникає питання як контролюються кошти і на які потреби їх використовують.

Низький рейтинг у країні відносно інфраструктури авіасполучень. Відзначається необхідність модернізації, збільшення кількості аеропортів, що в свою чергу потребує значних інвестицій. Вище оцінено роботу наземного транспорту.

Дуже важливе значення має розвиток туристичної інфраструктури, кількість готельних номерів, міжнародних компаній по оренді автомобілів, кількість банкоматів, що приймають VISA.

Шкода, що в розділі цінової конкуренції країна має низькі позиції за один лише рік (2008/2009 р.р.) знизилася свої рейтингові позиції на 78 пунктів (з 37 на 115 місце) і наразі не в змозі відновити їх.

Однією з сильних позицій країни, відносно інших показників є дослідження людських ресурсів. Високі рейтингові позиції за показниками: загальна якість освітньої системи, ефективна система найму та звільнення працівників. Слабкою стороною країни експерти вважають недолік на ринку праці хороших зарубіжних фахівців, загальну якість і поширеність у перепідготовці кадрів, низьку тривалість життя, можливості в дослідженнях ринку і тренінгу персоналу.

Оцінка рівня гостинності, яка проводилася за допомогою вибіркового опитування на думку деяких фахівців є надто суб'єктивною. Низькі рейтингові позиції в країні за показниками: ставлення населення до іноземних туристів, відкритість країни для туризму, а от показник тривалості поїздок з метою відпочинку — займає вищі позиції.

Неоднозначна ситуація в групах природних і культурних ресурсів, які складають підґрунтя розвитку туріндустрії.

Важливість рейтингу World Economic Forum полягає в тому, що він охоплює широке коло важливих факторів, що визначають успіх туристичної індустрії в країні і загострює увагу на найбільш актуальних проблемах кожної з аналізованих держав.

Для України можна виділити цілий ряд таких напрямів в роботі по поліпшенню своєї конкурентоспроможності в туризмі [3].

На розвиток туризму значний вплив має зовнішня економічна діяльність держави, процеси інтеграції та глобалізації, що відбуваються в усіх галузях світової економіки. Це сприяє зростанню ділової активності населення, появі нових видів ділового туризму. Проте такі явища в економіці, як посилювання митних формальностей, фінансова нестабільність (інфляція, стагнація), економічні страйки, можуть значно стримувати діяльність організацій індустрії туризму. Основними партнерами країни на ринку міжнародного туризму залишаються країни-сусіди. Найбільш негативний баланс Україна має з Польщею (потік виїзного до Польщі потоку перевищує виїзний з Польщі в 6,7 рази). Негативним є також сальдо туристичного балансу з Угорщиною (в 1,6 рази) і з Росією (в 1,2 рази). З Молдовою і Білоруссю туристичний баланс позитивний (відповідно 1,8 і 1,1) [4].

За категоріями та метою відвідування у країні склалась така ситуація. Іноземні туристи перш за все відвідують Україну з метою дозвілля, відпочинку — 65% від загальної кількості туристів. Другу позицію займає діловий туризм — це службові, ділові, бізнес відрядження, поїздки з метою навчання — 19%. 12% іноземців відвідують країну з метою лікування. 1,8% - спеціалізований туризм, 1,4% - інші види туризму. Аналогічний розподіл позицій спостерігається при дослідженні осіб охоплених внутрішнім туризмом, але дещо відрізняються відсоткові значення. Дозвілля, відпочинок, спортивно-оздоровчий туризм - 57,7%, частка ділового туризму складає 27%, туризм з метою лікування — 11, 4%, спеціалізований — 0,2%, інші види туризму — 3,7 [5].

Таким чином, з огляду на викладене, вкрай необхідним є поліпшення на державному рівні пріоритетної цінності туристичної індустрії, яка підвищить економічний розвиток України.

ТУРИСТИЧНА ІНДУСТРІЯ:
ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ

<i>Марія Щепакіна</i> ПРОМЫШЛЕННЫЙ ТУРИЗМ В УКРАИНЕ	129
<i>Олена Побережна, Маргарита Пуховаць</i> МАРКУВАННЯ ТУРИСТИЧНИХ ШЛЯХІВ У САМОДІЯЛЬНОМУ ТУРИЗМІ	132
<i>Анастасія Олійник, Катерина Опанасюк</i> ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ КІНОТУРИЗМУ ЯК ЗАСОБУ ПРОСУВАННЯ ТУРИСТСЬКИХ ДЕСТИНАЦІЙ	134
<i>Наталія Качан</i> ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ САНАТОРНО-КУРОРТНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ	138
<i>Оксана Рудык, Лилия Качмар</i> МАРКЕТИНГОВИЙ АНАЛІЗ КУРОРТА «ТРУСКАВЕЦ». РАЗРАБОТКА МЕРОПРИЯТІЙ ПО ПРОДВИЖЕНІЮ	142
<i>Аня Андрощук, Валерія Ліпкан, Надія Федорова</i> ФУНКЦІОНУВАННЯ САНАТОРНО-КУРОРТНОГО ГОСПОДАРСТВА ОДЕСЬКОЇ ТА ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСТЕЙ У 2011-2012 РОКАХ	145
<i>Виолетта Фишер, Виталий Мезенцев</i> АКТУАЛЬНЫЕ ЗАДАЧИ РАЗВИТИЯ ЛЕЧЕБНО-ОЗДОРОВИТЕЛЬНОГО ТУРИЗМА В УКРАИНЕ	149
<i>А. Владимирова, В. Михайлова</i> ЗНАЧЕННЯ ТУРИСТИЧНОЇ ІНДУСТРІЇ В ЕКОНОМІЧНОМУ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ	152
<i>Аня Андрощук</i> ЭКОЛОГИЧЕСКИЕ ПРОБЛЕМЫ РЕКРЕАЦИОННОЙ И КУРОРТНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ В УКРАИНЕ	156

Інтеграційні та інноваційні напрямки розвитку індустрії гостинності : зб. тез доп. III Всеукр. міжвуз. наук. конф. студ. та аспір. (13-14 листопада 2013 р., м. Одеса) / за заг. ред. проф. Б. В. Єгорова – О. : Фенікс, 2013. – 164 с.

Рос., укр. та англ. мовами.
ISBN 978-966-438-750-4

Збірник містить матеріали наукових досліджень розглянутих на III Всеукраїнській міжвузівській науковій конференції студентів та аспірантів, що була проведена на базі факультету інноваційних технологій харчування, ресторанно-готельного і туристичного бізнесу Одеської національної академії харчових технологій. Дослідження учасників стосувались багатьох актуальних проблем сучасної індустрії гостинності та туризму.

Робочі мови конференції: українська, російська, англійська.
Матеріали доповідей та повідомлень видані у авторській редакції.

УДК 640.41:349,9: 316,4
ББК 65.432